

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 34-ik szám. SZELENYI és TÁRSA nyomdája.

A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

RUTKAY MENYHÉRT.

Helyettes szerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2:50 kor

Egyes szám ára 14 fill.

Szervezkedjünk!

Az országos mandátum-vadászat megkezdődött, a képviselő urak, kik négy éven át felé se néztek kerületeiknek, mindenhol beszámolókat tartanak. Nem komikum nélkül való ez az önapostolkodás s a mentegődés a multnak árnyaiért. Heltai, Szücs Pál, Werner Gyula, Sándor József, Bernády Gyuri és mások, a Bánffy névtelen és semminél is kevesebb súlylyal bíró politikai nagyságok közül, már is megtagadták, vagy megtagadják a mestert. Lesz alkalmunk legközelebb ahhoz a lélekemelő jelenethez is, mikor Ragályi, Szencere és Láncki urak esküsznek Széllnek, igazabban önmaguknak és mandátumaiknak hűséget. „Welche Wendung durch Gottes Fügung“, kijálthatunk föl az ilyen jelenetekre a szedáni győző porosz császárra.

De a mi pártunknak is meg kell már mozdulni valahára, mert ha öt évben egyszer sükségtől hajtva, alármirozzuk az embereket, akkor sikerre nem számíthatunk. A mult választáson is az volt itt Miskolczon a végzetes hiba, hogy az utolsó perczekben próbálták talpraállítani a pártot, mikor az ellenfelek hadi-rendje, a hivatalnokok segédsapataival együtt már kivonult. Nem tudom, mivel lehetne megindokolni azt a kevés törődést, melylyel nem csak itt, de máshol is, pártunk vezéremberei a szavazók nagy zömével, a néppel szemben viseltetnek. Hisz elvégre sohasem a gárda, de mindig a szervezett tömeg vivja ki választások alkalmával a győzelmet. Egy-két lelkesítő beszéd elmondása az utolsó pillanatban már nem képes helyreütni azt a mulasztást, mely az agitálásra és szervezkedésre fordítandó idő elszalasztásából származik.

Azt meg kell adni, hogy ellenfeleink nagyszerűen értenek a korteskedéshez az eszmék és lelkesítő elemek hiányát nagyon is tudják pótolni ezekkel. Volt alkalmam ebbe a szervezetbe bepillantani egyik országos képviselő-választá-

son Kolozsvárott. Valóban csodának kellett volna történni, hogy olyan ügyes és erős szervezet mellett, minovel a kormánypárt rendelkezett, a mi fejetlenségünk és nemtörődömségünk győzelmet arasson. Pedig ha idejekorán munkához látunk, könnyű lett volna behozni azt a 40 szavazatot, melylyel az ellenfél egyik jelöltünket elütötte.

Nevezett városban a kormánypárt szervezkedése egy jó félévvel megelőzte a mienket s ezt az időnyereséget már nem tudta pótolni az a hatalmas beszéd sem, melyet Apponyi gróf ez alkalomból ott mondott. *Nem, mert a kormánypárt valósággal katonailag volt szervezve, a mi fejetlen szabad csapatainkkal szemben.* Elmondok egy pár jellemzőt az ottani kormánypárt intézkedéseiből, hogy lás a mindenki, milyen nehézséggel jár egy ilyen fegyelmezett tábor fölött a győzelem. A párt két elnöke mellett *minden egyes utcának meg volt a maga külön elnöke és végrehajtó bizottsága.* Ezek az apró elnökök hetenként egyszer beszámolták az utcájukban lakó választókról a párt főelnökének és végrehajtó bizottságának. Kikutatták, hogy mire mivel lehet hatni s lettek légyen a hatás eszközei bármily tisztességtelenek, nem rettentek vissza tőle. Az egyiknek fia a Ludovika akadémiában tanult, a másiké államhivatalnok volt valahol. Tudtára adták az illetőknek, hogy ha gyermekeik jövőjét szívökön hordják, hát jó lesz a kormánypártra szavazni. Az egyik hivatalt keresett, a másik regálé bérlő volt, a harmadik dohánytözsdét tartott, a negyedik szorult anyagi helyzetben volt stb. s mindezeket, mert az utca végrehajtó bizottsága sebezhető oldalait kutatta, vagy megfélemlítéssel, vagy vesztegetéssel magukhoz csatolták. Természetesen ott sem hiányzott az a stréber hivatalnok faj, mely érdmeket akart szerezni kortes szolgálatokkal gyors előlépésre s mint a következő mutatta, nem is számított rosszul. Azt meg kell adni, hogy Tisza és követői nagyszerűen értettek a párt szervezéshez

s minthogy alattuk az egész közigazgatás kortesszervezetté aljasult, természetesen nem felelhettek meg tulajdonképeni céljainak. Mert senki sem akart a hivatalában érdemeket szerezni; tudva azt, hogy csak a kortesszolgálatokat szokták minálunk észrevenni és honorálni.

Minthogy a miskolczi kormánypárt szintén pályázik az ilyen érdemekre, jó lesz, ha mi is idejekorán összeszedjük az erőnket. Majd meglátjuk, mit hoz az új éra s bevállnak-e azok a remények, melyeket törvény, jog és igazság fenn hirdetett jelszavaihoz kötöttünk, avagy e nagy szavak csak a közönség elbolondítására szánt maszlagok. Mert ha a hivatalnokokat a főnök urak továbbra is áthajtják a kényszerszavazás caudiumain, ha áthelyezés, hivatalos üldözés szavazások következményeiként, mint eddig történt, továbbra is napirenden maradnak, ha lélekvásárlás, megfélemlítés a jövő választáson is rendes kormánypárti eszközök lesznek, — akkor hiába beszélnek nekünk rendszer-változásról. Mikor Hamletet kérdezték, hogy mi van az általa olvasott könyvben, azt felelte: „szó, szó, szó.“ Az ígért rendszerváltozásból mi sem láttunk ez ideig mást, mint szavakat. A jövő választás számol be a tettekkel. Majd meglátjuk akkor, hogy a lélekvásárlás hogy fér össze a törvénnyel, a hivatalos presszió a joggal s a piszkos mandátum az igazsággal.

Miként már régebben irtuk, mi azt óhajtanók, hogy Herman Ottót paktum alapján egyik kerület képviselőjévé kiáltsa. Ha azonban a paktumra tulfelöl nem állnának rá, akkor megpróbáljuk saját erőnken a küzdelmet és hisszük, hogy így is győzelemre juttatjuk zászlónkat. A város belbékéje kedveért mégis jobb szeretnők, ha megegyezés jöhetne létre a pártok között, ha nem duldák fel az áldatlan választási szenvedélyek a köznyugalmat. Am ha békét, ha paktumot akarunk, akkor is mihamarább szervezkedünk kell, mert erőteljes párt küzdelemre, paktumra egy-

BARTA JENŐ

női divat- és vászonáruháza

MISKOLCZ, Széchenyi-utca 96.

December hó 31-éig

nagy karácsonyi vásárt rendez.

Ez alkalommal a **legdivatosabb és a legjobb minőségű divat- és vászonáru** kerülnek eladás alá u. m.:

Jó mosó Barchendek mtrje 16 krtól	1 finom téli kendő ... .. 1:80 krtól
Divatos kelmék „ 22 „	Jó mosó Cretonok ... .. 16 „
Finom női posztó „ 35 „	Futó szőnyegek ... .. 25 „
Angol kelmék „ 50 „	1 finom Chachmér paplan ... 3:40 „
1 vég finom vászon 28 mtr 3:80 „	Női ing csipkével ... .. 55 „
6 szem kávés teríték ... 1:20 „	Hímzett alsóalj ... .. 1:50 „
6 gyönyörű batist zsebkendő 65 „	stb. stb.

Tessék karácsonyi árjegyzéket kérni.

aránt, nagyobb biztosíték, mint a gyenge. Si vis pacem, para bellum, mondja a latin közmondás.

Ne késedelmeskedjünk, mert a késedelmet mindég nyomon kíséri a sikertelenség.

Miskolc város háztartása.

Miskolc város képviselőtestülete holnap délután 3 órakor tartandó közgyűlésében veszi tárgyalás alá az 1901. évre szóló költségelirányzatot.

A költségvetést már kiosztották a képviselőtestület tagjai között s így minden városlakó alkalmi volt azt beható tanulmány tárgyává tenni.

Mi is tanulmányunk tárgyává tettük a költségvetést s ebből azt az örvendetes tanulságot vontuk le, hogy Miskolc város népének adózási képessége folytonosan nő és erősül; mert akár mennyi terhet raknak a vállaira, azt elbirja. Hogy ezt az örvendetes helyzetet megvilágítsuk, csak három évi költségvetést hasonlítottunk össze: 1899-ben csak 646,000 korona volt Miskolc városának összes kiadása; ebben a folyó 1900. évben 892,000 koronára emelkedett, jövő 1901. évre pedig már 906,356 korona van előirányozva. Három év alatt tehát 260,000 koronával emelkedett a kiadás összege. Ezzel a 906,356 korona kiadással 713,347 korona bevétel áll szemben, így tehát a pótdadóval fedezendő hiány 193,000 korona. Ezt az összeget kell a város lakosainak a jövő esztendőben kiizzadni. No de isten segítségével ebbe sem fogunk talán belehalni. Bár nagyon erős a megpróbáltatásunk, mert a bevételi összeg nagy része is, csaknem 400,000 korona, szintén adó után u. m.: fogyasztási, boritaladó, helypénz, szemledij, bor, hus és szeszfogyasztási adó-

pótlék, ásványvizek, kutyaadó, stb. címén szintén a mi zsebünkől folyik a városi pénztárba. Egy rókáról két bőrt húznak le.

A pótdadó %-a a főpénztárnok és a számvevő javaslata szerint 39%.

Képzem, milyen gunyosan mosolyogtak ezek az urak a bajuszok alatt, a mikor a 39%-ot kiirták. Azt gondolták magukban: No csak higgyétek jó bolondok, hogy nem fizettek többet 39%-nál. Pedig nem így áll a dolog. A pénzügyi szakbizottság már 40%-ot, a tanács pedig 41%-ot állapított meg.

Mi szentül meg vagyunk győződve affelől, hogy ha azokat a summákat, melyeket a város lakossága a bevételi tételek alatt felsorolt különféle adók címén a város pénztárba befizet, összeszámoljuk és ehhez az összeghez a pótdadó által fedezendő 193,000 koronát hozzáadjuk, nem 41%, hanem 100%-nál is több jön ki.

Annak a 41%-nak az odadobása csak szemfényvesztés. Az a város polgárságának az adófizetés terén kifejtett erőpróbáját nem mutatja világosan; sőt nagyon alkalmas arra, hogy az embert a dolgok megítélésében félrevezesse.

Mert hogyan áll a dolog?

Miskolc város adófizető polgárai az egyik zsebükből fizetnek a bevételi rovatra fogyasztási adók, egyéb pótlékok és több közvetett adók címén 396,000 koronát, a másik zsebükből fizetik a pótdadó útján fedezendő 193,000 korona deficitet, ez összesen 589,000 korona. No most tessék ezt a summát a 480,000 korona egyenes államadó mellé állítani, mennyi a perzent?! . . . Ugy-e, hogy jóval felülhaladja a 100%-ot!

Ebből tehát az a tanulság, hogy Miskolc polgárai a városi szükségletek fedezésére sokkal többet fizetnek, mint a mennyit egyenes állami adóba fizetnek.

Drága városunk! Nem sajnáljuk tőled az adófilléreket és koronákat, csak az a hő óhajtásunk, hogy ezeknek a nagy áldozatoknak árán haladj előre okosan, biztos uton a virágzás felé!

A költségvetés egyes rovatait áttekintve, arról győződünk meg, hogy azokon változtatni, egyes tétteleket törölni nagyon nehéz dolog. Nehéz azért, mert azoknak egyik tulnyomó nagy részét a közszükség irta elő; a másik része pedig olyan, a mely városunk jövő haladásának és emelkedésének rugóját képezi. Ugy gondoljuk tehát, hogy a holnapi közgyűlés a költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja.

A pénzügyi szakbizottság javaslatait, melyek egyes tisztviselők személyi pótlékának megszavazásáról s a rendőrségi intézmény fejlesztéséről szólnak, mi is helyeseknek és figyelembe veendőeknek tartjuk.

Van azonban a költségvetés bevételi rovataiban egy pont, a melyre sem a pénzügyi szakbizottság, sem a tanács nem terjesztette ki figyelmét. Ez a pont a bevétel 55. és 56-ik tételei között van elhelyezve. Arról szól, hogy a fogyasztási és szeszitaladók kezeléséből eddig 30,000 korona jövedelem kártalanításaért járó államsegélyre a város igényt nem tarthat, miután ez az összeg a városi adópótlékokból fedezve van.

Már engedelmet kérünk, Miskolc várososa a kártalanítási összegről le nem mondhat. Nagyon jól emlékezünk arra a közgyűlésre, a mely a városi fogyasztási pótlékokat megszavazta. Akkor úgy adták elő a dolgot, hogy az állam a kártalanítási összeget csak azoknak a városoknak fogja megadni, a melyek a városi pótlékokat életbeléptetik. Mi csakis azért léptettük életbe ezeket a pótlékokat, hogy az államsegély iránt

TÁRCZA.

Tanczikkely a tanbetyárokról.

Régen megmondtam én már, hogy az öreg Cziczero, a midőn a tanítókról szólva: „Quem dii oderunt!“ . . . mondását kiköpte, akkorát tévedett, mint egy hétemeletes ház. Már hogy is volna szebb, halásabb s tekintélyesebb palya, mint a tanító?! Talán a falu kanásza, mivel koczákat őriz vagy a csordás, midőn a boczikra ügyel föl, különb ember a tanítónál?! Igaz, hogy az csak rongyos gyermeket nevel és tanít, nem pedig értékes malaczkokat és tehenkéket, de azért mégis akárhány faluban nagyobb valaki a tanító a kanásznál és csordásnál. És ez már valami. Látszik, kulturállam vagyunk. De mennyire!

Van egy magyar népdal, mely így végződik: „Akárhányszor születhetnék, mindig juhász-bojtárnak szegődök!“ Én nem, mert a juhászbojtárról nem cikkelyeznek annyit, mint a tanítókról. Azok kimentek a divatból, mirőlünk pedig olyan tekintélyes írók, mint Kozma Andor és Tóth Béla sem felejtkeznek meg. Az utókor örökké halás lesz ezért

velünk szemben. Hogy mit tett a két jeles férfi, röviden elmondom. Ugyanis ő kedves „Koboz“-sága a »Pesti Hirlap« egyik vasárnapi számának Heti krónikájában a tanítókról zengedezett versekben, rimekben. Ezért az ártatlan (?) mókázásért valami Varga László nevű „jó élestollu tantárs“ annyira megharagudott, hogy több lapban hasonló verssel válaszolt Koboznak. A válasz két utolsó strófája így hangzik:

Bár igaz, e „tanbetyár“ nép
S „durva kosta“, néhanap
Egy kis ostort, hátbarugást
Semmikép sem árt, ha kap,
Hadd eszméljen, itt az óra,
Nyissa végre föl szemét,
S üssön a sok léha firkonez
Közt öklével szertesztét.

Értse meg jól! Bár e népség
Szótlatlanul huzza az igát,
S nem kérkedik, pöffleszkedik,
Sőt odaadja igazát:
Mégis, higgye, ér az annyit,
Mint némely füzfa-dalár,
A ki, bár Kisfaludysta,
Mégis csak öntelt számár.

Hát bizony ez szép vers. Épen olyan, mint Kozmáé. Jött is rá viszont válasz a „P. H.“-ban, de prózában. Esti levélben, Tóth Bélától. Ilyen szellemes cikkelyt

Európa még nem pipált. Lássuk, halljuk! A tanítók és tanárok már régen török a fejüket, hogy minő helyes elnevezés illetné őket pályájukon. A tanítókat sok helyen tanároknak csufolják s ez az igazi tanároknak sehogysem tetszik. Én már többször indítványoztam, hogy a tanítókat nevezzék „abéce-krajzlereknek“ s a tanárokat „ész-árusoknak“. Az egyetemieket „fő ész-árus“ név illeti. Ámde az okos beszédre nem hallgatnak rám az emberek. Végre akadt két okosabb ember, a ki új szót talált fel a tanító és tanár helyett s ez: tanbetyár. A tudós akadémia sohasem lehet elég halás Kozma és Tóth ez új szaváért. De okos dolog ez magukra a tanítókra nézve is. Jó lenne azonban itt is fokozatos különbséggel élni. Az elemisták lennének: altanbetyárok. A középiskolai »volt tanárok“: tanbetyárok és az egyetemisták: főtanbetyárok. Így aztán szent lenne a békesség s a rangkérdés egyszer s mindenkorra meg lenne oldva. Remélem is, hogy jelen pótdadót indítványomat úgy Kozma druszám, mint Tóth Béla ur magukévé teszik s elfogadják.

Ez még semmi. Azt írja a Bélácska ugyanezen Esti levélben, hogy a szülők tanítsák rá gyermekeiket, ha a tanító meg-

való igényünket el ne veszítsük. És most mi történik? A város önként le akar mondani erről az igényéről?

Ezt a nagy érvágást a közgyűlés meg nem engedheti. Az a 30,000 korona nem olyan haszontalan összeg, a melyet a város csak úgy könnyedén nélkülözhet. Hogy ez az összeg most kimaradt a költségvetésből, ennek csak két oka lehet. Vagy az előjáróság járt el bűnös könnyelműséggel, vagy pedig az állam csapott be bennünket gyalázatosan. Az előjáróságnak ugyanis nem lett volna szabad 70,000 koronát kivetni a lakosságra szeszfogyasztási adópótlék címén, hanem csak 40,000 koronát, hogy így a 30,000 korona államsegélyre igényt tarthattunk volna. Ha pedig az állam becsapott bennünket, ezt szó nélkül tűrni nem lehet, nem szabad.

Azt hisszük, lesz valaki a holnapi közgyűlésen, a ki megkérdezi, hogy a 30,000 korona kártalanítási összeg miért maradt ki a költségvetésből?

Társadalmi betegség.

— És a tisztviselő sorsa. —

A képviselőház pénzügyi bizottságában most a pénzügyi tárca költségvetését tárgyalták és letárgyalták magát a pénzügyminisztert, a ki természetesen nemcsak a maga ressortjáért felelős, hanem az egész állami háztartásért és a többek között azért, hogy a fölserfolt állami jövedelmekből még mindig nem telik fedezet az igazi belügyi szükségletekre és például az állami tisztviselők jobb megélhetésének biztosítására. E részben ugyanez a helyzet, amit kicsiben itt is tapasztaltunk a mi sokkal szerényebb városi háztartásunkban. Az a helyzet ott is, itt is,

hogy bármily méltányos is a hivatalnokok nagyobb fizetési igénye, a budget nem tud vele leszámolni. És ott is, itt is két oka van ennek. Először egyáltalán az okszerűtlen gazdálkodás, mely a közjövödelmeket megemészti. Másodszor az, hogy a hivatalnok-szám nagyobb, mint amennyi munkaerőre okvetlenül szükség van és hogy a fölös állásokra kidobott pénz hiányzik ahhoz, mi-kép az állam és a város megfelelően javadalmazhassák a tisztviselőket.

A mi miskolczi viszonyaink teljesen ismereteseek ez irányban. Ezekről a viszonyokról sokat irtunk már. Lássuk már most, miként nyilatkozik az állam ezen viszonyairól maga a pénzügyminiszter. Általában a fizetésekre s a tisztviselők elégedettségére nézve maga is beismeri, hogy nem alap nélküli minden panasz és hogy különösen a nagyobb városokban a megélhetési viszonyok nagyon megnehezédtek. Van azonban más oka is az elégedetlenségnek s ez társadalmunk ama nagy betegségében rejlik, hogy *mindenki anyagi viszonyait fölülmuló módon él és költekezik*. Amíg ez a társadalmi betegség el nem mulik, hiábavaló minden intézkedés. A kormány állandóan foglalkozik a tisztviselőfizetések kérdésével. A helyzet javításának legbiztosabb módja az lesz, ha sikerülni fog megfelelő intézkedésekkel a *tisztviselők számát redukálni*. Gyökeresen a bajon azonban nem lehet segíteni, amíg minden évben két-három oly törvényt alkotunk, amelyek *uj tisztviselői apparátusokat* tesznek szükségessé. Arra kell törekednünk, hogy jövőre az ily rohamos extenzív fejlődéstől tartózkodjunk, mert különben nem leszünk képesek a kérdést megoldani.

Ime a pénzügyminiszter az a nótát fujja, a mit mi már sokféle változatban elfujtunk. Sokszor elmondottuk, hogy a tisztviselő egész munkájára van szükség a közigazgatásban, de azt a megfelelő egész munkát aztán úgy is kell jutalmazni, hogy a közhivatalnok meg tudjon belőle élni és ne le-

gyen kénytelen mellékjövödelmek után szaladozni, vagy éppen meg nem engedett mellékjövödelmeket szerezni, a mi nem ritkán csunya és türethetetlen korrupcióra vezet.

Annál sürűbben van erre eset, mert nem lehet tagadni, sok igaz van abban a diagnózisban, melyet Lukács László fölállított a pénzügyi bizottság előtt. Abban, hogy a tisztviselők elégedetlenségének egyik oka társadalmunk ama nagy betegségében rejlik, hogy mindenki az anyagi viszonyait fölülhaladó módon él és költekezik. Ez a betegsége igazán megvan a mai társadalmunknak, de természetesen nem szoritkozik ez a betegség, vagy épp legkevésbé terjed ki a köztisztviselőkre. Ezeknek általában oly gyarló a javadalmazása, hogy a pénzügyminiszter által diagnosztizált betegség nélkül is megélhetési zavarokba jutnak. Legfőképp áll pedig ez azokra a tisztviselőkre, kik, mint a csekély összegekkel díjazott miskolczi kishivatalnokok, oly csekély lakbér illetményt kapnak, hogy arra — a miskolczi drága lakbérviszonyok mellett ráfizetni kénytelenek. Ennek természetes következése az, hogy mivel a csekélyjövödelmü ember abból a legszükségesebbre is alig elegendő havi fizetéséből négyszer évenként még a lakbérre is kénytelen rá fizetni, ugyancsak négyszer évenként, vagyis örökös folytonosságban maradó megélhetési gondokkal küzd, melyekből soha, de soha nem tud kibontakozni.

Igen leleményes dolog hát az, hogy a miniszter, csak úgy, mint a városi hatóság, fölállít egy egészben találó diagnózist a társadalmunk végzetes betegségéről, a módot meghaladó költekezéssről, de e mellett valahára gondoskodni kell róla, hogy a rendezett viszonyok közé helyezett kistisztviselő, bár a legszorgosabb munkára szoritva is, megóvassék ennek az epidémiának pusztításától.

üti őket, üssék vissza! És ha e miatt bajba keverednének, majd megvédi őket (t. i. a tanulókat) a sajtó! Bizony ez nem is volna rossz. Mily barbarizmus, vandalizmus — meg tudom is minő izmus kell ahhoz, hogy a tanbetyár megérintse a sajtó kedvencét. Istentelenség még föltételezni is! Hat még megtenni!

*

Ezek után egy pár szemelvényt közlök az iskolai életből a Kozma-Tóth korszakból:

Tanbetyár: Fiacskám, ha még egyszer késsel verekszel, kiporolom a bugyogódat!

Bandika: Micsoda szemtelen fenyegetés akar ez lenni?! Annak parancsoljon az ur, a kinek kenyeret ad! Majd a sajtóban bővebben!

Tanbetyár: Már kétszer megintettelek, hogy gyufával ne játszál, mert még baj lesz. Ha nem fogadsz szót, hármát rád szólok a nádpálczával.

Bélácska: Ilyen vakmerő csak egy hitvány tanbetyár tud lenni! Majd szólok otthon a papának, a többi aztán a sajtó dolga.

Két hét múlva Bandika úgy megszurta Pistiké pajtasát, hogy ez két hónapig fe-

küdt bele. Később Bélácskaéknál véletlen tűz ütött ki. A kis kedvencz tréfából gyufával játszott.

A sajtó két kedvenczét a tanbetyár alaposan megnádpálcázta, de azért a kutya baja sem lett egyiknek sem.

Jött a hír a sajtóban:

— **Brutális tanító.** Éhes Péter okl. tanítónak csufolt tanbetyár, tegnap két legjobb viseletű tanulóját minden ok nélkül véresre verte. A két fiu életben maradásához nincs remény. A tanító ellen megindították a fegyelmi vizsgálatot.

No, kedves Toth Béla ur, vegye be ezt is az „Anekdotalincsk”-be, hadd járjon ez a hír is „szájról-szájra”, mert ez is csak „mende monda”.

Még néhány szót.

Ha az Esti levél írója azt tanácsolja, hogy a tanuló üsse vissza a tanítóját, azt hiszem, ilyenformán otthon a papácskát, meg a mamácskát is szabad lesz visszaütni, mert ha baj lesz, ott a sajtó, az majd megvédelmezi az artatlanokat és kedvenczeket.

Hiába, sok okos ember van a fővárosban. Csak a két jelesnek szeretném ismerni a volt tanbetyárjait. Annyi valószínű, hogy úgy Bandikát, mint Bélácskát, gyerekkoruk-

ban sok rossz lát tehettek a tűzre, hogy még most is: Andor és Béla korokban is viszket a — hátsó negyedjük.

Ám jó. Haladjunk az új uton. Az eddigi irányt úgy is szidják: próbáljuk meg az újat. Csakhogy ez az újítás igen sok pénzbe fog kerülni, mert egy félszázadon belül valamennyi templomot és kaszárnyát börtönné kell átalakítanunk. Ugyan minek is menének az ily aranyosok templomba?! A templom csak a parasztnak való! Kaszárnyákra sem lesz szükség, mert katonaság nem kell. Nem bolond, hogy katona legyen! Nem parancsoltak neki gyerekkorában sem, nem hogy most parancsoljanak. Abczug parancs! Abczug szubordináció!

Tagadhatatlanul nagyon szép és új ez a „tanbetyáros” irány. Kövessük, mert megérdemli.

Közli:

Éhös András,
kutyabagosi okl. tanbetyár.

U. i. Mint teljesen megbizhatatlan forrásból értesülök, az „Országos Tanbetyárok Bizottsága” Kozma Andor és Tóth Béla hírneves írókat disztagjává s a „Pesti Hírlap”-ot pedig hivatalos lapjává választotta. Vivat Soroksár!

Jegyzette:
Főnti tanbetyár.

Szőlőtelepünk.

Miskolcz városának költségelirányzatában a 18-dik számú bevétel ez: „A szőlőtelepről eladott ojtványok árából 5600 korona”; a kiadások 6-ik tétele pedig így szól: „A városi szőlőtelepre 5080 korona.” — A tételek helyességét igazolja az is, hogy az 1899-dik évi valódi bevétel már 5592 korona 60 fillér, a kiadás pedig 4844 korona. Ez az eredmény azt mutatja, hogy a szőlőtelepre a városnak most már nem kell ráfizetnie.

Még bizonyosan sokan emlékeznek arra, hogy a szőlőtelep felállításakor az volt a főczél, hogy a város több helyen tegyen kísérletet, hogy az elpusztult szőlők tulajdonosai az előttök levő példából győződjenek meg a felől, hogy érdemes-e az elpusztult szőlők helyére ismét szőlőt ültetni? Azt hiszem, hogy most már elérkezett az ideje az ilyen kísérletezésnek. Az az 5—600 korona jövedelem, melyet a költségelirányzat és a valódi eredmény felmutat, még csak arról tesz bizonyosságot, hogy az ojtványok eladásából bejött jövedelem fedezi az évi kiadást; de azt még nem bizonyítja, hogy a szőlőtermése fedezi-e a szőlőre fordított évi költséget és a befektetett tőke kamatját. Az volna tehát most már a teendő, hogy a város az évi tiszta jövedelemből vásároljon évről-évre olyan területeket, melyeket alig lehet más célra használni; ezeket ültesse be és a beültetett területeket nyilvános árverés útján adja el, és ezt folytassa mindaddig, míg a buzdításra és *példaadásra szükség lesz.*

Igaz, hogy így a városnak a szőlőültetésből évenként bejövő jövedelme nem fogja csökkenteni a községi pótdát; de a szőlőtelepek berendezésének nem is ez volt a czélja; hanem az, hogy városunk lakosai ne legyenek kénytelenek a saját költségükön kísérletezni, hanem tanuljanak és tapasztaljanak olcsóbban. — Azt a néhány fillért, mely a városi szőlőtelepre kiadott összegből néhány éven át egyesekre hárult, bőven kárpótolja már az eddig tapasztalt eredmény is. Ezek a költségek most már megszűntek; a további kísérletek újabb megterhelést nem vonnak magok után. — Ha azonban az általam javasolt módon egyesek már kész szőlőhöz jutnak, növekszik az adóalap, növekszik a bizalom és az ültetéshez való kedv.

A kísérletezésnek még más eredménye is lehet. — Tudjuk, hogy szőlőhegyeink földje, vagy szakszerű nyelven szólva, talaja nagyon különböző. — A különböző talajokon tehát különböző fajokkal lehetne kísérletet tenni és minden helyen azt a fajt kellene ültetni, mely a nyerendő tapasztalat szerint abban a talajban a legjobb eredményt tünteti fel. Kísérletet lehetne tenni a régi jobb fajokkal is, még pedig előbb vad alanynyal, azután oltás nélkül; mert az ültetés mostani módja nagyon sokba kerül.

Volna még egy másik teendő is. — A telepítés lassu haladásának egyik igen nagy oka az, hogy nincsenek olyan embereink, akik a szőlőültetéshez értenének. A miskolczi kapásember azt hiszi, hogy ő is megélhet, ha a kapanyelét megtudja fogni, mint az apja megélt. Nem lehetne-e a szőlőtelep-nél időről-időre fiatal embereket megtanítani a szőlő okos mivélésére, hogy ezek a közönséges munkások közt terjeszszék is-

meretöket? Városunkban kevés az olyan szőlős gazda, ki nagyban akar természeteni; de annál több az olyan, ki csak annyit ültet vagy ültetett is már, hogy terméséből a házi szükségét fedezze. Ma az ilyenek nagyon megvannak akadva. Ezek 4—500 koronát egy vinczelérnek nem fizethetnek; mert akkor minden hordó boruk 100—150 koronába kerül, vezető munkásoknak azonban szívesen adnának kétszeres napszámot, ha ilyenekhez jutnának. Ilyen városunkban alig akad; holott 2—300 bizonyosan találna alkalmazást.

Tapasztalt gazdának nem tartom magamat; gazdasági dolgokkal szakszerűleg sohasem foglalkoztam; de ilyen magamforma szőlősgazda városunkban legalább százszor annyi van, mint a mennyi azok száma, kik rendes vinczelértartáshoz elég területet ültetnének be, vagy maguk képesek helyesen intézkedni és a munkásokat vezetni. Mint-hogy a városunk határában levő szőlők nagy része ilyen kiscgazdák kezében van, már csak az adóalap növelése tekintetéből is érdemes volna ezek érdekére figyelment fordítani. A városnak ugyanis meg van a maga szőlőtelepe, megvan a tanításra kellő képzettséggel bíró embere; pénzbe tehát a vezető munkások képzése alig kerülne.

Ellenvetésül fel lehetne hozni, hogy városunk fiatal munkásai a tanulásra nem szívesen vállalkoznak. Ezt én nagyon jól tudom; de azt is tudom, hogy kellő körültekintés és rendes napszám mellett akadna ilyen is. Eleinte kevés, de számuk azonnal szaporodnék, mihelyt látnák, hogy az ügyes és vezetésre alkalmas munkás másfél vagy kétannyi napszámot kap, mint az, aki csak őseitől öröklött ügyességgel fogja a kapa nyelét.

Igaz, hogy az általam ajánlott dolgok keresztülvitele éveket igényel, miből az következik, hogy a beállandó eredménykor már észre sem veszik azt, hogy ezt a dolgot kezdeni is kellett; de az is igaz, hogy a szőlőtelepítés ügyét vezetők eddig sem igen kürtölték tevékenységüket, és megelégedtek azzal, hogy a mostani eredmény jóleső meleget áraszt el keblökben; próbálják meg tehát munkájukat folytatni az általam ajánlott módon is. Koszorut és szobrot ezért sem fognak kapni; de jó az isten, megáldja ezért is őket.

Pörös János.

Felhívás.

A Borsodmegyei Iparvédő-Egyesület folyó év december hó első felében végleg megalakul.

Az egyesület czélja: *a nemzeti vagyon és munka megvédése az idegen kapzsiság ellen.* Azt akarjuk, hogy a hazai föld természeti kincseinek feltárással és ipari feldolgozásával kiszorítsunk innen lehetőleg mindent, a mi idegen. Azt akarjuk, hogy hazánk a mivelt nyugat példájára alakuljon át iparos állammá, mert ipar nélkül nincs, nem lehet számottevő nemzeti vagyon, vagyon nélkül nincs nemzeti jólét, nemzeti mivelttség.

Japán megmutatta, hogy egy életre való nemzet, 30 rövid év leforgása alatt képes utolérni a nagy nemzeteket iparban, tudományban egyaránt. Ósdi előítélteknek lezárásával újjászületett, mert volt benne akarat. Ébredjünk fásult kö-

zönyünkből, szánjuk el magunkat szilárdul a honi ipar pártolására, a nemzeti vagyon védelmére; akarjunk és újjászületünk mi is.

Iparpártolás nélkül soha meg nem izmosodik a magyar ipar.

Nem az a hibás, ki külföldi gyártmányt árul, hanem a tömeg, a nagy közönség, melynek szent kötelessége ártolni mindent, a mi eredetére, feldolgozására magyar és üldözni, bojkotálni lehetőleg mindent, a mi származására idegen.

Azért alakítjuk a védegyületet, hogy állandóan napirenden tarthassuk az iparpártolás ügyét, hogy buzdítsuk a késedelmezőket, meggyőzzük a kishitűeket. Bevisszük az eszmét palotába, kunyhóba egyaránt, mert csak vagyoniilag erős nemzetnek lehet megfelelő politikai sulya és befolyása. Szegény nemzetekre mindig leselkedik a szolgaság ijesztő réme.

Az új egyesület tagsági díja legkevesebb három évi kötelezettséggel mindössze is egy korona, mely összeget nyomtatványokra és az agitálás czéljaira fordítjuk.

Osatlakozzunk tehát minél számosabban a megindult mozgalomhoz. Mutassuk meg: Palóczy László vármegyéje a legelső között is az első, hol a haza és a nemzet ügye tetteket kívánnak.

Miskolcz, 1900. november hó.

Láng Ottó,

id. jegyző.

Mikuleczky István,

id. elnök.

(Alíráásokat elfogad a „Szabadság” szerkesztősége is.)

UJDONSÁGOK.

— **Erzsébet.** Erzsébet napja volt hétfőn. Szünetelt egy napig az országban a hajszoló sürgés-forgás. Ünnepet ülték országSZerte, gyászünnepet. Nem fekete, sötét ünnep volt ez a gyászünnepe: inkább a meghatottságnak ünnepe. Valami sajátos lelki béke szállt ránk e napon, valami mélységes hangulat. Több volt benne az elmélyedés, mint a szomorúság. Eimékedéssel, áhitattal gondoltunk Erzsébet alakjára, a megdicsőült magyar királynéra, akinek élete egy nagy drámai akcentussal végződött be, miután a szenvedések martiriumát megjárta. Kegyetlen volt hozzá az élet; miután engedte, hogy megizlelje a legnagyobb boldogságot, részt juttatva a boldog családi tűzhely melegéből, azután irtóztató ellentétképen lesújtott rá a legnagyobb csapással, elragadta egyetlen fiát. A sirban egyesülhetett az anya lelke az ő imádott fiának lelkével: ez a tudat vigasztalhatja azokat a milliókat, akik megsiratták ennek a királyasszonynak a gyötrelmes martiriumát.

— **Személyi hírek.** *Arnóthfalvy* István honvédezés, az itteni honvédség parancsnoka Miskolczra érkezett s átvette ezredének vezetését *Schultheiss* Emil alezredestől. Az új ezredest megérkezésekor a tisztikar meleg ovációban részesítette.

— **Megnyitó ünnepély.** Az „Erzsébet” kózkórház ünnepélyes megnyitása a végleges megállapodás szerint december hó 2-án délelőtt fog megtartatni. Az ünnepélyes megnyitáson jelen lesznek: *Gullner* Gyula államtitkár, *Herman* Ottó volt orsz. képviselő, *Kubik* Béla, *Sturman* György, *Rugályi* Béla, *Lánczi* Leó, *Szemere* Atilla orsz. képviselők, dr. *Miskolczy* Imre és dr. *Frank* Ödön egészségügyi felügyelők, a vármegye, város, hivatalok és testületek küldöttei és a helyi sajtó képviselői.

— **Szabadságon.** *Hidvégi* Benő kir. tanfelügyelő tegnap Münchenbe utazott, a hol szabadságidejét tölti. Ez idő alatt teendőit *Pálffy* József segéd-tanfelügyelő látja el.

— **Hivatalvizsgálat.** *Okolicsány* László anyakönyvvezető főfelügyelő szombaton vizsgálta meg a miskolci anyakönyvi hivatal ügykezelését s a talált rend és pontosság felett elismerésének adott kifejezést *Soltész Nagy* Kálmán kir. tan. polgármester, anyakönyvvezető és *Krisznanovszky* József helyettes-anyakönyvvezető előtt.

— **Athelyezés.** *Steiner* Kornél miskolci és *Posta* László rimaszombati m. á. v. műhelyi mérnökök kölcsönösen áthelyeztettek.

— **Halálozás.** A miskolci Bány-családot lesújtó gyász érte, nagynénjük néhai Debreczeni Bány Sándor, a Ferencz József rend lovagjának és 1848-49-iki honvéd őrnagynak özvegye: Bonyhádi *Perczel* Mária 83 éves korában elhunyt Bonyhádon. Az elhunytban *Perczel* Dezső, a képviselőház elnöke nagynénjét vesztette el. A család által kiadott gyászjelentés a következő: id. bonyhádi *Perczel* Miklós és neje *borsodi* *Hatonovits* Hermina, továbbá bonyhádi *Perczel* Berta saját, valamint az egész kiterjedt rokonság nevében fájdalom teljesen tudatják szeretett felejtetetlen nővérüknek özv. debreczeni Bány Sándorné szül. bonyhádi *Perczel* Mária, élte 83-ik évében hirtelen, a halotti szentségek felvétele után f. hó 17-én este 9 órakor bekövetkezett elhunytát. A drága halott földi maradványai f. hó 19-én d. u. 3 órakor fognak Bonyhádon beszenteltetni s a családi sírboltban elhelyeztetni; az engesztelő szt. mise áldozat pedig u. az napon reggel 9 órakor fog Bonyhádon az Egek urának bemutatatni. Áldás és béke kísérje emlékét.

— **Mammutsontok Miskolczon.** Érdekes leletre bukkantak a miskolci rendező pályaudvaron, a hol a pályatest megnagyobbitása céljából két öles partot ásának a munkások. A föld ásása közben ugyanis a munkások egy állatorias testére bukkantak. A miskolci muzeum részéről csakhamar megjelentek *Petró* József, *Gálffy* Ignác és *Molnár* János és az értékes leletben egy *mammuth* bal agyaráját fedezték fel. Az agyar hossza 330 centiméter, a vastagabb részének szélessége 64 cm., a vékonyabb pedig 42 cm. s így a teljes agyar 554 cm., a súlya összesen 180 kg. Az érdekes lelet a miskolci muzeum birtokába kerül. E helyütt a mai nap folyamán még *mammuth*-fog, cserép-urnát és még több ősrégi tárgyat is találtak.

— **Eljegyzés.** *Káldy* Mihály kultur-mérnökségi hivatalnok eljegyezte Győrből *Major* Jolán kisasszonyt.

— **Esküvők.** *Tremler* Gyula kohómérnök november 28-án esküszik örök hűséget a salgó-tarjáni r. kath. templomban *Tóth* Anna urhölgynek. — *Szegfü* Miksa december 2-án tartja esküvőjét *Ungár* Berta kisasszonnyal Leánypusztán. — *Horváth* István boldvai iparos a diósgyőri ev. ref. templomban decz. 2-án esküszik örök hűséget *Molnár* Zsófnak.

— **Népszámlálási értekezlet.** *Soltész* N. Kálmán kir. tan. polgármester, az év végén megejtendő népszámlálás ügyében értekezletet hívott egybe, mely szombaton délután tartatott a városháza nagytermében, hova nagy számban jelentek meg a meghívottak. A polgármester megmagyarázta a népszámlálás nagy szociális, közgazdasági és kulturális jelentőségét s utalt arra, hogy eddig mindig önzetlenül vállalták el magukra a

polgárok a népszámlálás munkáját. Az értekezlet helyesléssel fogadta az előterjesztést. Majd előadta a polgármester a népszámlálási biztosok feladatát. 84 kerületre lesz a város felosztva, mindegyikre 3—600 lélek esik. A népszámlálási teendőkre a jelenlevők mindjárt vállalkoztak is. A biztosok majd összehívattak a részletek megbeszélése céljából.

— **Városi közgyűlés.** Miskolcz város képviselő testülete holnap, e hó 22-én d. u. 3 órakor rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: 1. A gyalogsági gyakorlóteréből katonai élelmezési raktár céljaira 3356 négyszögöl terület eladási ügye. 2. Az 1901 évi házi pénztár költségvetésének tárgyalása. 3. Az 1901. évi községi közmunka, utadó és kövezetvám költségvetésének tárgyalása. 4. Megyei közgyűlési határozat a fogyasztási adópénztár 1899. évi számadásának jóváhagyására vonatkozólag.

— **Dalestély és Vörösmarty emlékünnepe.** A miskolci daláregylet a helyi lapok útján a következő meghívót teszi közzé:

A miskolci daláregylet f. évi decz. hó 1-én alapszabályszerű dalestélyt tart a „Korona” szálloda nagytermében, a mely nap 100 ik évfordulója lévén *Vörösmarty* Mihály születésének, ezt az alkalmat megragadja, hogy a nagy költő emlékének áldozzon. Erre a dalestélyre az egylet pártoló tagjait és közönséget tisztelettel meghívja — az elnökség. — Az estély kezdete 8 órakor. Belépti díj: pártoló tagoknak 1 korona, nem pártolóknak 2 korona, karzati jegy 60 fillér. Külön meghívók nem adatnak ki. A dalestély műsora: 1. a) *Szózat* *Vörösmarty* Mihálytól, dallama *Egresy* Bénitől; b) *Dal szent-háromság*, *Lányi* Ernőtől. 2. *Oly távol* . . . *Engelberg*től. 3. *Késő vágy*. *Vörösmarty* Mihálytól, férfikarra szerzette *Dr. Horváth* Árpád. 4. *Éji varázs*, *Storch*től. 5. *Deres a fü* . . . *Népdalok* *Zimay* László átíratában. — 6. *Katona kar*, „Faust” operából, *Gound*-tól.

— **A kassai dalárversenyen.** A miskolci dal- és önképzőkör hétfőn tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy Kassán 1901. augusztus havában tartandó országos dalárünnepélyen mint versenyző dalárda résztvesz. A dalárkörnek ez idő szerint 46 működő tagja van, a kik már ma nagy szorgalommal és lelkesedéssel tanulnak, hogy majd az országos versenyen becsülettel megállják helyüket. A tagok lelkesedését *Króhn* Ignác műhelyi főnök nemes buzgósággal szítja s a maga hatáskörében minden lehetőt elkövet arra nézve, hogy a tagok a tanulási óráktól el ne maradjanak. A dalkör a dalár-ünnepély költségeinek fedezése céljából *Szilvester* estéjén, továbbá február, május és július hónapokban dalestélyeket rendez, melyeken az ünnepély közös darabjait, valamint a versenydarabokat fogja előadni. Városunkból tehát két dalárda vesz részt az országos dalárversenyen, egyik a koszosor daláregylet, másik a dal és önképzőkör. Kitarást kívánunk az erős munkához!

— **Önkéntesek előléptetése.** A közeledő újévre való tekintettel a hadügyminisztériumban már foglalkoznak a tavalyi egyéves önkéntesek előléptetésével. A jelek szerint az idei kinevezések is kedvezők lesznek és körülbelül oly arányúak, mint tavaly. Soron kívül előlépnek hadnagygyá mindazok az egyéves önkéntesek, kik a szolgálati év végén kitűnő minősítést kaptak. Ezekon kívül annyi tartalékos hadapródot és önkéntest neveznek ki tartalékos hadnagygyá, amennyi a hadilétszám kiegészítésére szükséges. A többi hadapródot és önkéntest tisztihelyettessé nevezik ki. A volt önkén-

sek tehát reménnyel várják a közeledő újévet, mely meghozza számukra is a várt aranycsillagot. Csalódás csak a tábori tüzéséget fogja érni, kik közül ezuttal is, mint tavaly, nagyon sokat fognak áthelyezni a szekereszcsapatokhoz.

— **Hivatal átvétel.** *Raiss* Ernő kir. főmérnök, a miskolci államépítészeti hivatal főnöke több heti szabadságáról visszaérkezett s megkezdte hivatalos működését.

— **Halálozás.** *Hellenbront* Béla Hevesvármegye alispánja f. hó 18-án, életének 65-ik évében örök álmra hunyta le szemét. A megboldogult végtisztességén, mely tegnap délután ment végbe inpozáns részvét mellett, vármegyénk képviselőjében *Molnár* Bertalan főjegyző vett részt.

— **Leikészválasztás.** A nyék-ládházi egyház hívei az elmúlt héten töltötték be az üresedésben levő lelkészi állást. Ifj. *Maklári* Károly tiszánánai segédlelkészt választották meg lekipásztorukká.

— **Gyász.** Élénk részvétet kelt városunk körében a helybeli tüzérség tisztikara egyik népszerű kedvelt tagjának, *Pichleritsch* Ferencz századosnak f. hó 18-án, az élet legszébb szakában, váratlanul bekövetkezett gyászos elhunytja. A fiatal százados a Margburg melletti Sant-Leonhardton töltötte szabadságidejét, s ott érte utól a könyörületesen halál. Temetése tegnap délután ment végbe.

— **A miskolci Kereskedők és kereskedőifjak egylete** f. hó 25-én a Seper-szálló nagytermében hangversenyyel egybekötött házi-estélyt rendez, melyen az egylet t. tagjait és tagok által bevezetett vendégeket tisztelettel meghívja. Belépti-díj 1 korona. Az estély 8 és fél órakor veszi kezdetét. Mint hírlík, színházunk jövevű komikus, *Ferenczy* Károly, — ki színtén közreműködik, — szenzációs kuplékat fog előadni.

— **Ózdi küldöttség a minisztereknél.** *Borsodmegye* ózdi járásának 50 tagu küldöttsége tisztelt szombaton a képviselőházban *Séll* Kálmán miniszterelnöknel és *Plósz* igazságügyminiszternél, azért, hogy Ózdon járásbíró-ság felállítását kérelmezze. A miniszterelnöknel *Kiszely* Sándor földbirtokos, az igazságügyminiszternél *Zsóry* György ózdi főszolgabíró adta elő az ózdiak kívánságát. *Ugy Széll* Kálmán miniszterelnök, mint az igazságügyminiszter kegyesen fogadták a küldöttséget és megígérték, hogy a kérelmet különös figyelemmel fogják tanulmányozni.

* * **A Lindh hangverseny.** Városszerte egyedüli beszéd tárgyát képezi közönségünknek a december 8-iki Lindh-hangverseny. Mindenki látni és hallani akarja a jelenkor első dalénekesnőjét, kit oly hamar szárnyra kapott a hir és kit egyformán ünnepeltek az ó és újvilágban. Bátran állithatjuk, hogy *Barbi* Alice óta nem énekelt senki sem oly szépen, oly üdén, oly fenomenálisan, mind *Lindh* Marcella. Nem is csoda, ha nevének hallatára csak úgy töri magát az intelligens közönség a jegyekért.

Nem lesz érdektelen, ha a világhírű énekesnő rövid életrajzát közöljük. *Lindh* Marcella Mexikóban született, de már mint egész fiatal leány Európában találjuk, hol Német és Olaszország első énektanárainál nyerte már akkor is csodálatra ragadó hangjának kiképezését. Tanulmányai befejeztével visszament Amerikába, hol ugy-zólván diadalkörutban meghódította az Egyesült Államok minden városát. A művésznőt úgy ünnevelték a gavallér amerikaiak, mint *Barbi* és *Patti* *Adelina* örökösét. Majd Európába tette át diadalainak színhelyét a művésznő, nem kisebb sikereket érve is el Páris, London, és Berlin hangversenytermében. Közbe-közbe

operákban is fellépett, világra szóló sensatiót okozván különösen néhány Wagner szerepben. Budapesten három hangversenyt adott zsufozásig telt ház mellett. Majd a magyar színházban aratott nagy tetszést. Miskolczi hangversenyén kivüle még *Pethe Lajos* ur fog közreműködni. A fővárosi lapok referádaiból közönségünk is bizonyára ismeri *Pethe Lajos* kiváló tehetségeit. Nem hivatásos művész ő, csak amateur, de kit a dilettánsok királyának keresztelhetünk. A schneidig megyei főjegyző, ki kedvelt tagja dunántuli Gentrynek, egy miskolczi jó barátja kedvéért szivességből lép fel a hangversenyén. Előre is felhívjuk a közönség figyelmét *Pethe Lajos* bravuros zongorajátékára és gyönyörű tenor hangjára. A rendkívül érdekes hangversenyre jegyeket *Ferenczi B.* könyvkereskedésében kaphatunk. *Körszék* 6 korona. *Zártszék* 4 és 3 korona. *Karzat* 2 korona. *Bemenet* 2 kor.

— **Kegyetlen anya.** Egy anya kitette gyermekét a hideg éjszakán s csak az isteni gondviselésnek köszönhető, hogy nem halt meg a kis szerencsétlen. Egy jószívű asszony hallotta meg a nyöszörgést, amint este nyolcz óra felé hazament s a hang után indulva, a ház aljában egy körülbelől 3—4 hetes gyermeket talált a földön. A kis gyermek rózsaszínű, piros csíkos kanavás-dunnába volt göngyölve, fehér reklibe öltöztetve, gummi pelenkával s egy fehér vászon lepedőbe volt bekerítve. A nyomozás megindult, a gyermek kitételével egy magas, sovány, sápadt arcú, szürke téli kendős nőt gyanúsítanak.

— **Elfogott rabló.** A rendőrség tegnap jó fogást csinált. Hosszu keresés után hurokra kerítette *Katona Nagylábu József* hirhedt rablót, ki rablásért több évi fegyház büntetést is szenvedett. A veszedelmes rabló minden félel-m nélkül üzte bűnös manipulációit s valósággal rettegésben tartotta az egész lakosságot, melyet nap-nap után zsarolt, fosztogatott és rabolt. Legutóbb *Nyíkes József* köporosi lakost rabolta meg a híres rabló. Most a kir. ügyészség börtönében fogva.

— **Vérengzés.** *Tóth Árpád* és *Perl Henrik* mester-legények tegnap este a korcsmában összeszólkóztak, mely azután inzultussá fajult, miközben *Tóth Árpád* *Perl* Henriket egy disznóölő késsel mellbe szurta. A tettest *Horváth Károly* alkapitány letartóztatta. *Perl* Henriket beszállították a kórházba, ahol most élet-halál közt lebeg.

— **Brutális férj** *Marsalek* Simon miskolczi lakos tegnap este részegen tért haza Király-utca 8. szám alatti lakására, a hol neje, szül. *Tesnye Anna* ugyancsak megkorholta a férj uramat ittasságáért. A feldühödött férj erre kést ragadott s feleségét életveszélyesen megsebesítette.

— **Jön a tél.** A novemberi lágy időjárásba már annyira belemelegedtünk, hogy a télre gondolni sem akarunk. Pedig hát ne bizzuk el magunkat, mert a november olyan, mint az öreg ember, egy néhány percz alatt elváltozik és meghal. Ma még tudjuk, hogy ködös, lágy idő van; de már holnap megváltozhatik a természet ábrázata, megdermed minden és fehér hó lepi be a földet. Mi lesz akkor a mi elpuhult testünkkel? Hogyan viseljük el a kemény tél adáz szenvedéseit, rettentő kinjait?! . . . No de ne essünk kétségbe! Él még *Szántó Mór*! Igen *Szántó Mór*, a ki meleg téli ruhát ad dermedésnek induló testünkre és megment bennünket a tél fagyos lehelletétől. Ad ő meleg ruhát mindenkinek, — még pedig

mesés olcsó áron! Az ő üzlete oly pazar fénynyel van berendezve, hogy abból mindenkinek, még az árva gyermeknek is jut. Csak el kell érte menni. „A ki készpénzzel vásárol, ne fizessen nagy árakat.“ Ez az elve *Szántó Mór*nak. A ki ennek az elvnek igazságáról meg akar győződni, csak fáradjon el az ő üzletébe, ott meggyőződhetik a tiszta valóságról.

— **Rejtélyes bűneset** foglalkoztatja most a miskolczi rendőrség bűnügyi osztályát. Ugyanis tegnap kora reggel összerongyol ruházatban s bőrig átázva megjelent a rendőrségnél *Bálint Anna* 21 éves cseléd-leány s keserves sirás és jajveszékélés között előadta, hogy gazdasszonya, *Kohlman Sámuel* bérkocsis neje, a kinek keserves munkával szerzett 224 koronát tévő pénzét átadta, meg akarta gyilkolni, mert a pénzt, melyre szüksége volt, tegnap visszakérte. Mikor az asszonytól pénzt követelte, azt mondotta neki: — „A pénzedet kikölcsönöztem; de ha kell, visszakapod, csak gyere vélem a vágóhídra!“ A szegény, tudatlan leány nem is sejtven, hogy ellene milyen gaz merényletet akar elkövetni — vakon követte az asszonyt, a ki a Sajó partjához esalta őt. Mikor a Sajóhoz értek, a külömben erőteljes és hatalmas termetű asszony torkon ragadta az ijedségtől halálra dermedt leányt, s a Sajó vizébe dobta. Mikor bestiális tettét a gonosz asszony elvégezte, elmenekült. A szegény leány nem tudván uszni, többször elmerült s ha az arra járó halász-emberek idejekorán észre nem veszik s meg nem mentik a halál torkából, ott leli halálát a hullámok között. A merénylő asszonyt elfogták s *Horváth Károly* alkapitány már ki is hallgatta. A bűnös asszony töredelmesen bevallotta, hogy a terhére rótt bűncselekményt ő követte el, mert a leány által reabizott pénzt elköltötte, s attól félt, hogy emiatt kellemetlenségei lesznek. Elhatározta tehát, hogy a leányt elteszi láb alól. Eltökélt szándékát tegnap reggel végre is hajtotta. A leányt kicsalta a Sajóhoz, bele dobta a vizbe s azután nyugodtan eltávozott, iéven abban a hitben, hogy a leányt örökre eltemették a hullámok. A vizsgálat gyilkosság kísérlete czimén² érelyesen folyik.

— **Megszökött örült.** A miskolczi közkórház elmeosztályából szombaton egy *Dienes Péter* nevű közveszélyes örült a kellő felügyelet hiánya folytán megszökött, s meglehetősen hiányos öltözékében az utcán járva kelve, rémitgette a közönséget. Végre is a rendőrség elfogta és visszakisérte czellájába.

— **Öngyilkosság.** Alig mulik el nap, hogy öngyilkosság ne fordulna elő városunkban. Tegnap délután *Antalóczy József* 54 éves temető-őr vetett véget önkezével nyomorúságos életének, mely csak elviselhetlen teher volt neki. Felakasztotta magát. Hulláját beszállították a közkórházba.

— **Tűz Sályban** vasárnap éjjel tűz pusztított, mely alkalommal tizenegy ház és több melléképület hamvadt el. A tűz gyújtogatásból eredt. A tettest *Gábor József* 17 éves parasztsuhancz személyében a csendőrség letartóztatta.

— **A bodonyi kerülő virtusa.** Majdnem áldozatni esett egy szegény munkásember *Kovács János* bodonyi erdőkerülő otromba virtuskodásának, vagy az is meglehet, hogy bosszujának. *Farkas Imre* bodonyi lakos ötödmagával az erdőbe ment, hogy fát szállítson onnan. Munkaközben elválva társaitól, beljebb vonult a sűrűbe. Meglátta ezt

Kovács János s 15 lépésről rásütötte nyulserére töltött fegyverét. Jajgatva esett össze a szegény ember; mert egy egész csomó nyulserét érte baloldalát és kicsibe mulc, hogy szívébe nem hatolt a serét. A jajgatásra odafutott emberek előtt nem tudta tettének okát adni a kerülő s így valószínű az, hogy csak meg akarta ijeszteni áldozatát s mellette ellőni, mert a szerencsétlenül járt emberrel rokonságban van s bosszura nem volt oka. A szegény ember egy ideig élet-halál közt volt, most ugyan túl van már a veszélyen, de még négy hét beletelik, míg felgyógyul a kórházban.

— **Letartóztatott rablónő.** A rendőrség hosszas keresés után elfogta *Steiber Borbála* asszonyt, kit rablásért a miskolczi kir. törvényszék három évi fegyházra ítelt, s büntetése elől megszökött.

— **Dunky fivérek** cs. és kir. udvari fényképészek városháztér 5. sz. (a kapu bejárat alatt) állandó képkiallítása.

x **Uj-Diósgyőrben** az országut mentén 751. számú ház 1000 korona évi jövedelemmel szabad kézből eladó. Értekezhetni a kiadó hivatalban. 2—5.

Kiadó bolt. Városháztér 5. szám alatt, egy szép portálos bolt 1901. márczius 1-ig olcsón azonnal kiadó.

BUDAPEST SZÁLLÓ
ujonnan épült
B földszinti Étterme
táncmulatságokra,
lakodalmakra,
estélyekre, gyűlésekre
olesón kiadó!

Színház, művészet.

** „A varázsgyűrű“ szombaton este nagyon csekély számú közönséget volt képes összevarázsolni; pedig ebben a fényes kiállításu operetében ugyancsak csillogtatták varázserejüket és tehetségüket a szereplő személyek. Legelső helyen *Csongory Mariska* kell fölemlitenünk, a ki énekművészetének és elragadó játékanak összes varázsát vitte *Nichollette* szerepébe. Az egyszerű pórleányt oly mesterkéletlen bájjal ruházta föl, hogy csupa gyönyörűség volt látni. *Ledofszky Mariska* Renee szerepét szokott virtuózással énekelte és játszotta. *Garde Georg* szerepét *Hunfy Imre* alakította, a ki ha nem is volt jól diszponálva, szerepének énekrezeit bámulatos könnyedséggel uttatta érvényre. Jóízű volt, mint rendesen *Ferenczy Valpincon* lovag szerepében. *Csáky Ferencz* kitünően énekelte és sok bensőséggel játszotta *Nikolás* szerepét. A többi szereplők: *Tharaszovics, Győre, Breznay, Mészáros* és *Réthy* ügyesen és elismerésreméltóan játszottak. A kevés számú közönség hangulatos jókedvében gyakori tapsokkal jutalmazta a szereplőket.

Vasárnap „*Hunyady László*“ történeti tragédia került színre szintén kevés közönség előtt; pedig a szép előadás, mely külső keretben is fényes volt, megérdemelte volna, hogy zsufozt ház nézze végig és élvezze az előadók készütségre valló szereplését. *Csókané Ronow Ágnes* szerepében igazán remekelt. Olyan művészetrel és mély tanulmányra valló felfogással játszott, a milyen vidéki színpadon ritkán látható. Talán az ő erős drámai tehetségének lehet tulajdonítani, hogy a mellette szereplőknek ügyes és kitünő

játéka nem érvényesülhetett a maga teljességében. Pedig hát ezek is becsülettel megállták a helyüket. *Brecnay Géza*, a színészvilágnak ez a fáradszóró, veterán művésze mesteri színekkel mutatta be az ősz Szilágyi Mihály alakját. Hunyady László szerepében *Ernyei János* tudást és mély gondolkodást árult el. Szintársulatunknak ez a tehetséges tagja igazán szívvel játszik. A bensejében dúló érzelmeket úgy arczjátékával, mint modulációra képes hangjával hiven tudja kifejezni. Elismerésre méltó alakítást nyújtott *Csiky László* is László király szerepében. Erős drámai kvalitása különösen az utolsó felvonásban tünt ki. Gara nádor szerepe *Győre Alajos*ban helyes ábrázolót talált. A ravasz, cselszövő alakját helyes felfogással mutatta be *Szarvasy Ilona* Gara Mária szerepének szerzett érvényt, míg a többi szereplők: *Abonyi Aranka* (Mátyás), *Keresztény Amália* (Szilágyi Erzsébet), *Vihary Elemér* (Czilley), *Bozóky Boriska* (Olga) ügyesen egészítették ki a jeles összjátékot.

Hétfőn a „*Kis szökevény*“ operette adatott ez idényben harmadszor jó előadásban zsufoolt ház előtt.

Alulírott értesitem a n. é. közönséget, hogy boldogult férjem iparát fiammal folytatom és kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

özv. Tan Józsefné
rézműves- és kút-mester
Belegrád 3-ik szám.

674 sz. **Árverési hirdetmény.**
VII. 1900.
Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi XL. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a miskolci kir. törvényszék 1900. évi 1181. P. számú végzése következtében Dr. Robiczek Adolf ügyvéd által képviselt Kohn Sámuel javára özv. Bárdy Pálné és társai ellen 288 kor. és jár. erejéig fogatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 890 koronára becsült lovak, szarvasmarhák, gazdasági eszközökből stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az edelényi kir. jbiróság V. 57/2. 1900. számú végzése folytán 288 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi augusztus hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 83 kor. 80 fill. biróilag már megállapított költségek erejéig Bárdy Bélánál Felső-Nyáradon leendő eszközlésére 1900. évi november hó 24. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Edelényben, 1900. évi november hó 9. napján.
Lévay Károly,
kir. jbirósági végrehajtó.

SZLAVKOVSKY IMRE
takaréktűzhely- és épületlakatos
MISKOLCZ, Horváth-utca 27. sz. a.
Első miskolci motorhajtásra berendezett Alapított 1853.

lemez- és lakatosáru üzlet.

Ajánlom ujonan berendezett nagyszabású műhelyemben készült **elejes és asztal-tűzhelyeim**et, mindenféle nagyság- és kiállításban, falazva kül-, belföldi és majolikás cserepekkel; — ugyszintén teljes vasból, csakis a legjobb anyagból s ezekből állandóan nagy raktárt tartok készletben. Abban a helyzetben vagyok, hogy elegáns és esinos alakban, valamint gondos, czelszerű kivitelben mintaszerű és o mellett szolid és tartós munkát állíthatok elő, úgy hogy bármely szolid konkurencziával versenyezhetek.

Ismét-elárusítók kedvezményben részesülnek.

Elvállalok továbbá **épületvasalásokat, folyosó-, lépcső és sár-rácsokat, vaskapukat, Wertheim-szekrényeket,** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Rajzoknál és költségvetéssel szívesen szolgálók.

Kocsz-kályhákat napi 25 kr. díj mellett kölcsön adok.

Olcso tűzhely bevásárlási forrás.

Üzlet nagyobbitás!

Bátorkodom a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy áruházzam **női- és gyermek Confectio** osztályát lényegesen **megnagyobbitva**, ujonnan berendeztem oly mértékben, hogy a legkényelmesebb igényeknek is megfelelhetek.

Ujdonságok érkeztek **Jaquet, Paletot- és gyermek-köpenyekben.** Oriási választék **Carakul, Sealskin, posztó és Doubl gallérok, karmantyúk, sapkák, collierek** és teljes garnitúrák az összes szőrmefajokban.

Ugyszintén dus választék **Blousok, Jouponok, selyem- és csipke Echarpok, francia fűzők, Jäger alsó ruhák, fehérnemük, posztó- és gummi cipők, ruhadiszek** és minden divat- és rövidáru cikkek. Előzékeny és szolid kiszolgálás. Rendkívül **jutányos** árak.

A t. vevőközönség további szives támogatását kérve, vagyok

teljes tisztelettel
10-10 **Seiner Sándor.**
Miskolcz, Széchenyi-u. (Rácz-palota).
Magyar gyártmányu esőernyők!

Kitüntetve: **londoni, párisi, bécsi, budapesti** és más kiállításokon aranyérmekkel és érdemkeresztekkel

Dunky Fivérek cs. és királyi udvari fényképészek
Miskolcz, Városháztér 5.

Felső-magyarország legmodernebb fényképészeti műterme.
Kolozsvári műtermünk Erdély legnagyobb és legtekintélyesebb műterme.

DUNKY FIVÉREK
CS. ÉS KIR. UDVARIFÉNYKÉPÉSZMŰTERME

BARTA JENŐ **ISTÁRSZABÓ**

Egészen ujonan emelt épület kiz. fényképészeti czélokra.

FELVÉTELEK
rosz idő esetén is egész napon át eszközöltetnek.

Elvállalnak fényképészeti munkákat a legkisebb alaktól egész életnagyságig.

Nagyításokat
bármely kis képről elvállalunk minden nagyságban, tiszta, élethű kivitelben, elegáns kiállítással. 27*

BÁRDOS VILMOS

ezelőtt VÁNCZA EMMA

fényképészeti és festészeti műterme.

MISKOLCZON, Széchenyi-uteza, Sötét-kapu.

Elvállal a fényképészetbe vágó összes munkálatokat:

Nagyítást bármely nagyságig.

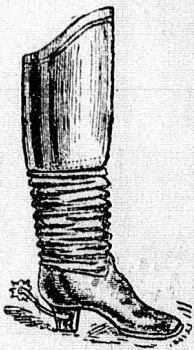
Csoport- és tableaux-képeket.

Különlegesség gyermek felvételekben.

Platin- és aquarell-festményeket.

Utánrendelések a legrégebbi lemezekről is elfogadtatnak. Fölvételeket egész napon bármily időjárás mellett eszközölök.

Tekintettel a közeledő karácsonyi és ujévi ünnepek előtti nagy forgalomra, tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy úgy a fénykép-nagyításokat, mint a platin- és aquarell-festményeket két hét alatt szállíthatom, miért is kérem b. megrendeléseikkel idejekorán megtisztelni, hogy a kívánalmaknak pontosan megfelelhessenek.

GROSZMAN LIPÓT

Az „Arany csizmához“ címzett

magyar gyártmányu, — karlsbádi és saját készítményü

CZIPÓRAKTÁRÁBA

Miskolczon, Széchenyi-uteza 123. sz. a.

(Garai J. nr divatárú üzlete mellett)

az őszi és téli idényre

megérkeztek és rendkívül nagy választékban kaphatók **férfi,**

— női és **gyermek czipők,** valamint **hunya és baga-**

Előkelő összeköttetésekkel fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobb minőségű árukat **bámulatos olcsó árban** árusíthatom.

Általánosán ismert szoliditásomnál fogva egész bizalommal kérem a n. é. közönség szíves pártfogását és maradok

Chebraux és sárga-czipő kenőcsök a legjobb minőségben és legolcsóbb árban.

teljes tisztelettel
GROSZMAN LIPÓT.

Gummi sárczipők (Galuschen)
nagyon olcsó árban.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

az
„Adria“

HAZAI GYÁRTMANY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A párisi kiállításon

az „Arany érem“-mel

kitüntetve.

KÉSZITI:

Csász. és kir.

udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

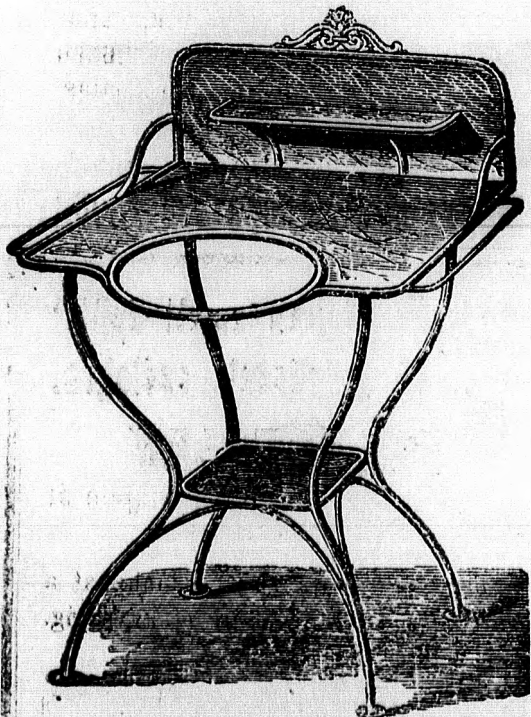
PAPIRNEMŰGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Lövy József fia Stanbeiger B. Kádes József
Ferenéz B. Veró és Társa Geceon András
utaknál kért ható.

Hirdetések felvételnek a kiadó-hivatalban

Pártoljuk a honi ipart!!!

Magyar gyártmány!!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy
Miskolczon, Hunyady-utca 57. sz. a.

**vas-, fémbutor, sodrony-ágybetét,
sodronyfonat kert és sírkerítésgyárat**
rendeztünk be.

Tömör vasból készítünk összezsukható ágyakat matraczezal és ruganyos betéttel; húzott vasból (vasbádognál) **gyermek-ágyakat, mosdókat,** továbbá **sodrony-ágybetéteket,** sodronyfonatból **lábtörlőket,** egyszerű és diszes **kocsi üléseket, kert-, virágágy- és sírkerítéseket, ablakfonatokat** stb.

A t. **gazdálkodó közönség** figyelmét különösen felhívjuk ló-, szarvasmarha, juh- és baromfiak elzárására igen czélszerű **sodrony-kerítéseinkre,** melyeket **olcsó áron** bocsátunk rendelkezésre.

Képes árjegyzékkel és költségvetéssel készséggel szolgálunk. **Vidéki megrendelések** gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Régi, rosz karban levő vasbutorok átalakítását és javítását elvállaljuk.

Miután gyártmányaink **hazai anyagból magyar munkások** által készítettnek s úgy kiállítás, mint jutányos ár tekintetében a külföldi gyártmányokkal kiállják a versenyt, kérjük a n. é. közönség szíves pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Földy Antal és Társa.